

DRAGAN FELĐIĆ je rođen 31. maja 1937. godine u Požarevcu. Školovao se u Požarevcu. Arhitektonski fakultet u Beogradu završio je 1961. Kao diplomirani inženjer arhitekta radni vek je proveo u Požarevcu. Od oktobra 2002. u statusu je penzionera.

Odavno se bavi publicistikom. Saraduje sa lokalnim medijima, štampanim i elektronskim. Sa mnogim pričama, kao autor, učestvovao je u emisijama Radio Požarevca i Radio Beograda (Dva bela gpliba, Dragovanje i dr.). Pojavljivao se u više televizijskih emisija. U periodici (stručnim časopisima, zbornicima radova, katalozima izložbi i časopisima za kulturu i književnost) ima više od 200 objavljenih radova. Do sada je objavljeno deset knjiga sa njegovim imenom i dvadesetak monografija, što većih što manjih, u kojima je zastupljen kao autor sa raznim historiografskim napisima. Zastupljen je u antologiji Bebe Stanković Vizantijsko plavo, „Mali Nemo”, Pančevo 2003.

U dokolici piše aforizme i kratke priče. U prilikama ih čita, na javnim skupovima. Stalne rubrike, sa više priča ili nastavaka objavljivao je u lokalnim glasilima. Feljton o starim požarevačkim kafanama u mesečniku Nova reč traje duže od pet godina, sa objavljenih više od šezdeset priča.

Na književnom konkursu "Banatsko pero" biblioteke "Branko Radičević" 2016. priča "Za jednokratnu upotrebu" je ušla u uži izbor i objavljena je u Zborniku radova.

BIBLIOGRAFIJA:

- Iz starog Požarevca, „Braničevo”, Požarevac 1974.
Stari Požarevac, „Kompromis dizajn”, Požarevac 1992.
Kafane starog Požarevca, UP „Avala”, Požarevac 1994.
Stoleće lovstva požarevačkog kraja, LU „Vojvoda Milenko”, Požarevac 1996.
Nebeska Talijina deca požarevačka, Centar za kulturu, Požarevac 2008.
Požarevac počeo pozorište poodavno, Centar za kulturu, Požarevac 2008.
Fotografija u Požarevcu i okolini, FKK „Požarevac”, Požarevac 2009.
Vek postojanja i rada osnovne škole „Sveti Sava” u Požarevcu, OŠ „Sveti Sava”, Požarevac 2011.
Stari požarevački dobrotvori, Narodni muzej, Požarevac 2014.
Vreme patnji i stradanja, Udruženje potomaka ratnika 1912 – 1920. Požarevac 2014. godine
Stari most Petrovački, "NB Đura Jakšić", Zavičajni muzej, KPC Petrovac na Mlavi 2015.

PREOBRAŽENJE

Milanče i Milanka iz Stiga odoše na privremeni rad u najlepšu zemlju Evrope, Švajcarsku. Odoše i ostadoše u njoj. Posao su našli i nastanili se u jednom slikovitom gradiću. Njega nema na autokartama. Kad je potrebno, oni objašnjavaju da žive nedaleko od Sen Galena, bliže Bodenskom jezeru i granici prema Austriji, sa prekrasni pogledom na Alpe. Tu im privremeni rad započe već četvrtu deceniju. Dobro su se snašli. Subotom ne rade i obično je koriste za vikend kupovine. Milanče je najčešće na tim zadacima, dok Milanka posluje po kući, oko ručka i ostalog.

- Odi u „Lebensmittel” i kupi krilca, jedno pakovanje. Ne ona začinjena crvenom paprikom, već obična – jeftinija su.

Izašavši iz potkrovnog stančića i kuće u kojoj žive, Milanče zasede u, uvek tu parkiran, stari – dobro služeći fauve. Odveze se do velike prodavnice. Prilazeći kundenparkplacu, uoči opominjuće blinkanje

za gorivo. Uđe u radnju i kupi krilca i još neke sitnice, kako mu Milanka nešto ranije reče – za sutrašnji nedeljni ručak. Zadovoljan izvršenim zadatkom, uđe u auto. Tankovao ga je na obližnjoj tankšteli. Plaćajući beleg, priseti se da i ulje treba da menja. Uze šaržu motornog ulja i plativši još jedan beleg, krete kući. Milanki ostavi kupljene namirnice i ode, bez reči.

Vozio je prema izlasku iz gradića. Vodila ga je misao da negde, usput, promeni ulje. Što da troši franke za servis, kad to može sam da obavi. Nije dugo vozio. Skrenuo je desno, u pravcu obližnjeg sela. Malo posle, opet skrenu desno – na poljski putić. Vozeći njime, primeti lepu, zelenu livadu. Na njoj nigde krava, a ni žive duše. Vide nekakav gustiš, kupinjak – šta li je, ukraj livade. Mesto kao stvoreno da tu uradi ono što je naumio. Zaustavi se. Iz kutije sa alatom izvadi gabel ključ i leže ispod fauve-a. Odvi šraf na karteru. Gotovo crno ulje kuljnu debelim mlazom.

Po obavljenom poslu obrisa ruke hartijama otcepljenim iz novina koje su se zatekle u fauve-u. Zatim ih, onako zgužvene, uze zajedno sa kesom i ispražnjenom ambalažom i zavrljači u živicu. Predahnuvši lečka, zadovoljno ispuši cigaretu – dve . Seti se i maši se za džep sa kesom i ponetom jabukom. Jeo ju je u slast. Ušavši u fauve radi povratka kući, izbacii ogrizinu kroz još otvorena vrata.

Od tog subotnjeg, prekrasnog sunčanog, 19. avgustovskog, dana ne prođe nikoliko. Na ime i kućnu adresu Milančetu stiže anšrajbe brif; zvanično – od policije. Ruke mu podrhtavale dok je pismo otvarao. Poče da ga čita:

„Sehr geehrter Herr Milan (čita na nemačkom, razume na srpskom):

Kao vlasnika automobila registarske oznake, poznate policiji, obaveštavamo Vas:

Neodgovornim ponašanjem 19. avgusta ove godine učinili ste kažnjive prestupe. Zbog toga je Staatsanwaltschaft podnela prijavu, sa troškovnikom u prilogu. Po prijemu propisanog rešenja, izvršite uplatu njime određenog iznosa, na ime kazni i saniranja posledica, u roku od tri dana.

Žalba na rešenje ne odlaže izvršenje.

Policisti, svedoci in situ: Za kantonalnu policiju

1. (potpis, skraćen) (potpis nečitak)

2. (potpis nečitak)

Prilog: Troškovnik podnet uz prijavu, dostavlja Vam se radi upozorenja, pod pretnjom izvršenja, ili deportovanja.

Počinja polako da čita:

- Fotografisanje 100

- Kazna za bespravno obavljanje auto-servisne usluge 1.000

- Štojer na izvršenu servisnu uslugu 190

- Kazna zbog neovlašćenog deponovanja smeća (ambalaža od motornog ulja, plastične kese, opušci, masne hartije, otpaci voća und so weiter 300

- Kazna zbog izazvane opošte opasnosti po zdravlje krava muzara 500

- Ekološka kazna zbog učinjenog zatrovanja zemljišta 500

- Sanacija lica mesta (motočasovi mašina i kamiona, sa transportom, radi uklanjanja: travnatog i humusnog sloja i podtla 3 m³, sa zamenom novim materijalom, tepih nove plemenite livadske trave) 1.350

Gesamt: 4.940 CHF

Dok čita Troškovnik uz prijavu, nešto ga štreću i ljutito se obrecnu:

- Pu, bemu! Vid'li kad sam skren'o... i registarsku tablicu...
uslikali pa prijavili...

Prisutna Milanka stojički očuta. Čuo se samo njen duboki uzdah.

Od toga dana sve se predrukšilo. Takoreći, svakog vikenda – kad je lepo vreme, Milanče dođe do lepe, zelene, dobro poznate livade. Na malom proširenju poljskog putića parkira fauve, izvadi ligeštul i postavi ga usred negovane trave. Opružen na njemu, prkrštenih ruku ispod glave, uživa. Sa prekrasnim pogledom na Alpe seća se Preobraženja Gospodnjeg (koje li godine to beše?) i gricka milka čokoladice. Pritom, strogo pazi da mu koji komadić hartice od skinutog omota ne padne na zelenu, blagoslovenu travu. Svaki komadić brižno stavlja u džep, da kasnije to deponuje u prvi, na koji naiđe, abfelekorb. Svoj preobražaj u potpuno ispravnog birgera najbolje zemlje u Evropi, Milanče ne zaboravlja. Neprestano se trudi da mu veo zaborava ne poremeti svest o građanskoj ispravnosti.

R E C E P T

Po obrazovanju i kvalifikaciji baba Draguna je domaćica. To je otkako zna za sebe, a radno mesto joj je kuhinja. Domaćica je od iskustva. Na primer, njena pita zeljanica je nadaleko poznata. Od nje nema bolje: punije, harmoničnije i ukusnije, i izglednije. U to se uverila i naša Zora. Da bi upoznala veštinu pravljenja zeljanice, a i da bi došla do recepta i sačuvala ga od zaborava, Zora je otišla baba Draguni, pravom stručnjaku za zeljanicu.

Baba Guno, kako praviš pitu zeljanicu?

Uzmeš prvo brašno.

Koliko?

Koliko hoćeš. Posle dodaš vodu...

Koju i koliko?

Običnu, koliko treba.

A, zelje?

Koliko je potrebno.

Sir?

Koliko imaš.

Jaja?

Koliko možeš.

Ulje?

Koliko voliš.

So?

Koliko je dovoljno.

Koliko dugo je pečeš?

Koliko treba; a treba i da se tišti...

ĆUTANJE – ZLATO NAJVREDNIJE

Jednom, okružena sa dvanaestoro unučadi i četvoro paraunučadi baba Milica je pripovedala, sa setom, svoje daleke uspomene. Setila se i pesme: U Milice duge trepavice, prekrile joj lice. Pričajući tako, kao da je poslednju reč zamenila sa rečju: uspomene:

- Kad sam bila mala, tako kao sad najmlađi međ' vama, mojim golupčićima, bila sam vrlo poslušna.

Volela sam da slušam starije šta pričaju. Ponekad, zaustila sam poneko pitanje, ili ono što mi je tog trenutka palo na pamet. Gotovo uvek su me prekorevali: „Ćuti, ti si još mala. Ništa ne znaš”!

- Kad sam pošla u školu učiteljica je imala običaj da me savetuje: „Ćuti! Kad nešto ne znaš, najbolje ti je da ćutiš. Nemoj da pričaš svašta”! Vreme je prolazilo. Jednoga proleća uhvati me nešto. Dopao mi se

momčić iz komšiluka. On lep, al' puka sirotinja. Ja neiskusna – a radoznala. Sve češće se viđamo. Počesmo i da se sastajemo, u potaji. On meni više puta napominjao: „Ćuti, o ovome nemoj nikome da pričaš. Neka to bude kao naša tajna”.

- Tek što završih osnovnu školu, pođoh u žensku radeničku školi. Jedva sam tu sastavila godinu-dve i zadevojči se. Udadoše me za momka iz dobre kuće, Jovu. On lepuškast, al' ćutljiv. Nit' me nešto pita, nit' me pipa. Ja kao nešto pitam, a on će meni: „Ćuti, da nas ne vide”! Tek posle sam lepo pričala sa mojim lepim Jovom. Al' prvih dana, čim dođoh u nji'ovu kuću, svekar – onako sedeći u čelo sofre, samo me pogleda i povišenim glasom: „Ti, ćuti i radi”! Svekrva sedi do njega, a ja poslujem – služim sofru. Kad kažem nešto lepo, jedared: „Jejte supu, da se ne o'ladi”, ona me popreko pogleda i odbrusi: „Ćuti, i gledaj svoja posla”! Moj Jova, mimikom mi daje znak da ćutim.

- Moj Jova, sušta dobrota od čoveka. Izrodismo petoro dece, buduće vaše majke i očeve, pa i babe i dede. Kad ih sve redom poudadosmo i poženismo, snaje, a naročito zetovi, počеше da uzimaju komandu. Nikako njima da ugodim. Kad kažem nešto, iz iskustva, to treba ovako, a ne tako, odmah me preseku: „Ćuti, bre, ti (tikaju mi; teško im da izgovore moje ime, ili ono: mamu). Ćuti, to se nekad radilo tako, sad su druga vremena”!

- Ćuti, pa ćuti, a vreme prolazi. Kažu da je ćutanje zlato. Ja sam svakome ugađala. Ćutala sam i mom dedi, starešini zadruga, i babi i ocu i materi, pa onda i svekru i svekrvi i deci dok su bila mala, sve dok nisu porasla, pa evo i sada. Samo, ćuti, slušaj i radi. A, ćutala sam posle i jetrvama i zaovama i njihovoj deci. Da vam ne pričam više. „Ćutanje je zlato”, može biti. Kome sve nisam ćutala i ugađala, a od tog zlata ja ne videh ništa, do današnjeg dana. Ali, baba-Milicini anđelčići i golupčići, vi ste moje zlato najvrednije.